

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
257-24

meddelad i Stockholm den 12 maj 2025

KLAGANDE

Härryda kommun
435 80 Mölnlycke

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 21 december 2023 i mål nr 5049-23

SAKEN

Avvisad talan

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet, upphäver kammarrättens avgörande och fastställer förvaltningsrättens avgörande.

BAKGRUND

1. En fastighetsägare – privat eller offentlig – som vill att en person som olovligen bosatt sig på dennes fastighet ska avlägsnas måste ansöka om särskild handräckning hos Kronofogdemyndigheten. Ett verkställbart beslut uppkommer när den myndigheten har meddelat utslag i ärendet. Ett sådant beslut får överklagas till tingsrätt.
2. Härryda kommun äger en fastighet där AA olovligen bosatt sig. Kommunen skickade ut en skrivelse i vilken boende uppmanades att avlägsna sig från den aktuella platsen. Av skrivelsen, som var avfattad på flera språk, framgick att det enligt svensk lag inte är tillåtet att bosätta sig på platsen och att kojor, tält samt övriga ägodelar som tagits till platsen måste avlägsnas. Vidare angavs att kommunen en viss dag skulle påbörja städning av området och att polis skulle tillkallas om inte samtliga då hade avlägsnat sig.
3. AA överklagade skrivelsen till Förvaltningsrätten i Göteborg som avvisade överklagandet med motiveringen att den information som lämnats till honom inte är ett överklagbart beslut eftersom det saknar faktiska verkningar.
4. AA överklagade till Kammarrätten i Göteborg som upphävde förvaltningsrättens beslut och återförvisade målet dit. Kammarrätten ansåg att meddelandet närmast var utformat som ett föreläggande och att det kunde få verkningar i enlighet med sitt innehåll. Beslutet var därför överklagbart.

YRKANDEN M.M.

5. *Härryda kommun* yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och att förvaltningsrättens avgörande ska fastställas samt anför följande. Kommunen har skickat ut skrivelsen i egenskap av fastighetsägare. Skrivelsen saknar rättsverkningar för den enskilde, eftersom kommunen måste ansöka om och få ett beslut om särskild handräckning från Kronofogdemyndigheten för att enskilda ska kunna avlägsnas från platsen mot sin vilja. Ett sådant utslag har också meddelats.
6. AA har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen**

7. Frågan är om kommunens skrivelse med information om att personer som bosatt sig på en av kommunens fastigheter måste avlägsna sig får överklagas.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

8. En första fråga som Högsta förvaltningsdomstolen måste ta ställning till är om den aktuella skrivelsen utgör ett beslut som kommunen har fattat i denna dess egenskap eller om den utgör en åtgärd som kommunen vidtagit såsom fastighetsägare. I det senare fallet kan allmän förvaltningsdomstol inte överpröva kommunens ställningstagande.
9. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att kommunens skrivelse till de som bosatt sig på platsen utgör ett led i kommunens förberedelser inför en ansökan om särskild handräckning. Sådan handräckning (avlägsnande) är den ordning som lagstiftningen anvisar en fastighetsägare om någon utan lov har bosatt sig på dennes mark. Skrivelsen kan därmed inte anses utgöra ett beslut utan måste betraktas som en åtgärd som kommunen har vidtagit såsom fastighetsägare. Redan av det skälet får den inte överklagas. Kammarrättens dom ska därför upphävas och förvaltningsrättens beslut att avvisa överklagandet fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Inga-Lill Askersjö, Mahmut Baran, Ulrik von Essen och Mikael Westberg.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Josefine Lloyd.